

Partneri u projektu EduMediaTest na temelju rezultata pilot testiranja interaktivnog digitalnog alata za evaluaciju razine medijske pismenosti srednjoškolaca u 7 država Europske unije, izradili su preporuke za Europsku komisiju u pogledu jačanja medijske pismenosti i medijskog obrazovanja u školama:

Preporuka br. 1: Učenici posjeduju odgovarajuću digitalnu pismenost u smislu tehničkih vještina (pristupanje sadržaju, upravljanje sadržajem, *surfanje* internetom). Na takav zaključak upućuje činjenica da su učenici u EduMediaTestu najbolji ukupni rezultat ostvarili u tehnološkoj dimenziji. Škole, pak, medijsku pismenost vrlo često svode na puku digitalnu vještinu, nudeći tako učenicima uglavnom osposobljavanje u jednoj dimenziji u kojoj oni već posjeduju vještine. Međutim, potrebno je nastaviti u optimalnoj mjeri unaprjeđivati digitalne vještine učenika obrazovnim programima kojima se naglasak stavlja na digitalnu transformaciju, jer je to potrebno za hibridne modele učenja kao što su obrnuta učionica (eng. *flipped classroom*) i nastava na daljinu.

Preporuka br. 2: Drugi najbolji rezultat učenici su ostvarili u estetskoj dimenziji, čiji je cilj bio procijeniti sposobnost učenika da povežu medijsku produkciju s umjetničkim djelima te da prepoznaju kako oni međusobno utječu jedni na druge. Osim toga, tom se dimenzijom ocjenjivala senzibilnost učenika na estetiku i kreativnost. Važno je nastaviti i pojačati nastavu iz estetike (npr. važnost dizajna, značenje i upotreba glazbe i boja...) za učenike svih uzrasta, uz više nacionalnih i međukulturnih referenci.

Preporuka br. 3: Učenici su u ideološkoj dimenziji ostvarili treći najbolji rezultat. Tom se dimenzijom nastoji utvrditi na koji način mediji utječu na percepciju stvarnosti kod učenika, pri čemu se posebna pozornost pridaje snazi vizualne komunikacije. Ideološka dimenzija obuhvaća i razlikovanje istinitih informacija od lažnih te se bavi dezinformacijama. Stoga je važno u nastavne planove kod podučavanja medijske pismenosti uvesti predavanja i teme koje pojašnjavaju kako mediji funkcioniraju i kako utječu na publiku (npr. u smislu lažnih vijesti).

Preporuka br. 4: Najviše problema u testiranju učenici su imali s dimenzijama produkcije i distribucije, doživljaja, te s jezičnom dimenzijom. U pitanjima koja se odnose na dimenziju produkcije i distribucije naglasak je stavljen na ispitivanje sposobnosti dijeljenja i distribucije informacija putem tradicionalnih medija i društvenih mreža. U dimenziji doživljaja procijenjivalo se koliko dobro učenici razumiju koncept publike i praćenje čitanosti, gledanosti ili slušanosti te ciljeve i ograničenja takvog praćenja. Naglašavala se i važnost razumijevanja mentalnih procesa koji se aktiviraju po primitku neke poruke, posebno u emocionalnoj sferi. U jezičnoj dimenziji kod učenika se ocjenjivala sposobnost preinake postojećih medijskih sadržaja kako bi im se udahnilo novo značenje i nove vrijednosti, kao i njihovo vladanje izražajnim sredstvima. Slabi rezultati ostvareni u navedenim dimenzijama ukazuju na to da učenici nisu upoznati s načinom funkcioniranja medija i platformi, kao ni s produkcijom sadržaja, odnosno da nisu svjesni da se medijske poruke proizvode prema određenim pravilima, pa i u skladu s određenim interesima, te

da mogu imati i skrivena značenja. Stoga bi trebalo jačati kognitivne sposobnosti učenika kako bi im se pomoglo da postanu bolji u analiziranju i procjenjivanju medijskih značenja i proizvodnje. S obzirom na najslabije rezultate učenika u dimenziji proizvodnje i distribucije, također se preporučuje osmišljavanje dodatnih programa i osiguravanje financijskih sredstava kako bi se škole i medijske skupine u školama potaknulo na dodatno učenje o medijima i stvaranje medijskog sadržaja. Preporučuje se i jačanje suradnje između škola i medija da bi djeca i mladi mogli steći izravni uvid u medije te unaprijediti svoje vještine i razumijevanje proizvodnje medijskog sadržaja i načina funkcioniranja različitih medija.

Preporuka br. 5: Istraživanjem je utvrđeno da je 72,9 % učenika rješavanju upitnika u školi pristupilo na osobnom računalu, a 27,1 % na tablet uređaju ili pametnom telefonu. Ti se podaci razlikuju jedino u Hrvatskoj, gdje je nešto više od 50 % učenika upitniku pristupilo preko pametnog telefona ili tableta, što ukazuje na nedovoljnu i neujednačenu opremljenost škola informatičkom i drugom tehničkom opremom za interaktivnu nastavu.

Preporuka br. 6: Istraživanje je pokazalo da škole uglavnom odgovaraju na potrebe za inovacijama nastalima uslijed tehnološkog razvoja, ali ne odgovaraju na potrebe za drugačijim načinima učenjama, povezanim s neurološkim reakcijama u vezi s funkcioniranjem mozga pri interakciji s tehnologijom. To predstavlja novi izazov za obrazovanje u području medijske pismenosti koji tek treba riješiti i koji se kod kreiranja školskih kurikula mora ozbiljno uzeti u obzir s pomoću psihometrijskih studija.

Preporuka br. 7: Rezultati EduMediaTesta upućuju na vezu između stupnja medijske pismenosti učenika i razine obrazovanja njihovih majki. Stoga bi države trebale poticati projekte cjeloživotnog učenja u području medijske pismenosti te bi osobama svih dobi trebalo pružiti praktične prilike za stjecanje vještina koje su potrebne za funkcioniranje u vrlo složenom medijskom komunikacijskom krajoliku i za njegovo razumijevanje. Iz tog je razloga važno i da škole, u skladu sa svojim mogućnostima, omoguće roditeljima neku platformu ili ukažu na postojeće platforme, gdje se mogu dodatno educirati i savjetovati u vezi s pitanjima medijske pismenosti i medijskog obrazovanja djece i mladih.

Preporuka br. 8: EduMediaTest se pokazao korisnim za ocjenjivanje razine medijske pismenosti, ali i za podizanje razine svijesti o važnosti medijske pismenosti, kao i o potrebi za poboljšanjima i samim time za radom na medijskom obrazovanju u školama. Shodno tome, uz medijsko obrazovanje, korisno bi bilo učenicima ponovno dati isti upitnik nakon nekog vremena ili provesti neku drugu sličnu evaluaciju.

EduMediaTestu možete pristupiti na internetskoj stranici www.edumediatest.eu